

สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อเยาวชนมาก เพราะเด็กจะใช้เวลาว่างเป็นส่วนใหญ่กับการดูโทรทัศน์ จากผลการวิจัยของ Wilbur Schramm และผู้ร่วมงานของเขาพบว่า เด็กอายุ 6 ขวบจนถึงเกรด 6 ซึ่งเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น การชมโทรทัศน์ในวันธรรมดาจะอยู่ระหว่าง 2 ถึง 2 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน สำหรับวันเสาร์ - อาทิตย์การชมจะเพิ่มขึ้นจากเดิมโดยเฉลี่ยครึ่ง - 1 ชั่วโมง

อิทธิพลต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากข่าวหนังสือพิมพ์ว่านักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากโทรทัศน์ ทำให้เกิดปัญหาด้านการศึกษาเกี่ยวกับการล่อนในโรงเรียนว่าไม่สามารถดูสื่อมวลชนได้ ดังนั้นจึงควรศึกษาอิทธิพลว่ามีมากน้อยแค่ไหน และนักเรียนรับการเลียนแบบได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลทางจริยธรรมที่มีต่อเยาวชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความมกตัญญูต่อเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอดกล้ำหะ และอื่น ๆ
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย สักขณะการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดา
3. เพื่อทราบแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทบาทละครโทรทัศน์ให้มามีบทบาทในการพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชน"

นี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2524 ที่ศึกษาอยู่ใน กรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและชานเมือง หลังจากตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว มีจำนวนนักเรียนที่ทำการศึกษา 400 คน โดยสรุปผลได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางจริยธรรม จากสื่อละครโทรทัศน์ตามพฤติกรรมของตัวละครที่กระตุ้นให้กระทำดี และเหตุการณ์ที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน ซึ่งมีผู้ไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ 27.2 และ 31.5 ส่วนอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ตามพฤติกรรมของตัวละครที่ทำให้นักเรียนเลียนแบบและเหตุผลการเลียนแบบของนักเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเลียนแบบคิดเป็นร้อยละ 84.7 และ 84.5 ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น นักเรียนมีอายุใกล้เคียงกัน เพราะเป็นนักเรียนชั้นเดียวกัน นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการเรียนวิชาศีลธรรม จริยธรรม และหน้าที่พลเมือง ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนับได้ว่าเป็นพื้นฐานของความคิดเห็นทางจริยธรรมเหมือน ๆ กัน อิทธิพลทางจริยธรรมจึงอยู่ในเกณฑ์คล้ายกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ลักษณะการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดา ผลจากการวิจัยพบว่า อิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่นักเรียนได้รับไม่สัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบ ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนานัน¹ และ เพ็ญแข ประจวบฉนิกร ซึ่งใช้แบบทดสอบเป็นสถานการณ์ที่เป็นเรื่องราวต่าง ๆ บรรยายถึง

¹ดูรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 22

สถานการณ์ขัดแย้งให้ผู้ตอบเลือกหาเหตุผลว่า ทำไมจึงเลือกทำเช่นนั้น ผลจากการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมของผู้ตอบมิได้แปรไปตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พิจารณาได้จากการศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครอบครัว เป็นต้น¹) และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วณี ออมสิน² ซึ่งพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน ไม่ทำให้เด็กเรียนมีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P (Principled morality stage) ต่างกัน ซึ่งอภิปรายได้ว่าในระดับชั้นนี้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลในการกระตุ้นให้เด็กเรียนใช้ความคิด และได้เรียนรู้บทบาทต่าง ๆ ของตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ได้เรียนรู้การทำตนให้คนอื่นยอมรับ และเด็กเรียนในวัยนี้จะติดกับกลุ่มเพื่อนมาก นักเรียนจึงได้รับอิทธิพลจากทางโรงเรียนมากกว่า ดังนั้นอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการอบรมเลี้ยงดูจากที่บ้าน จึงไม่สัมพันธ์กับอิทธิพลทางจริยธรรมที่นักเรียนได้รับ

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ได้ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เดนิส โดแนล โดเออร์ตี้³ (Denis Donald Dougherty) โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Adolescent Character and Personality กับ Student Values Survey ใช้คำถามมาตราส่วนประเมินค่าแบบ Likert ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่อยู่อาศัย (ในเมืองหรือนอกเมือง) ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในค่านิยมเรื่อง ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความรักดี ศีลธรรมและความรับผิดชอบ และผลงานวิจัยของ บาร์รี โฮเวิร์ด ชไนเดอร์⁴ (Barry Howard Schneider) โดยใช้แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาของ Lamber Parker แบบสัมภาษณ์การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของ Kohlberg แบบทดสอบ Feffer's Role-Taking และ Kagan's Matching Formiliar Figures Test ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 17

² ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 23

³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 19

⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 21

ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบออกคำสั่งบังคับ และการลงโทษของบิดามารดา แต่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของเด็ก ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถอภิปรายได้โดยความเชื่อเบื้องต้นของทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจ (Cognitive) โดยมีความเชื่อว่าการพัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางความคิด กฎเกณฑ์เบื้องต้นทางจริยธรรมเกิดจากการที่บุคคลปฏิสัมพันธ์กับสังคม สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมเมื่อพิจารณาคุณภาพของสิ่งเร้า ความคิด ความเข้าใจ และทางสังคมตลอดช่วงพัฒนาการของเด็กมากกว่า เกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษ หรือรางวัล ด้วยเหตุนี้ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพวัฒนธรรมเช่นไร นักเรียนมีโอกาสจะได้รับสิ่งเร้าทางความคิด ความเข้าใจ และสิ่งเร้าทางสังคมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและลักษณะการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอน จึงไม่สัมพันธ์กับอิทธิพลทางจริยธรรมที่นักเรียนได้รับ

3. ความคิดเห็นที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชอบดูละครโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 68.5 ส่วนประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบดูมากที่สุดได้แก่ละครประเภทที่หักตีส่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 41.2 และละครโทรทัศน์ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการโฆษณามากที่สุด คือลดการโฆษณาคิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือการปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.5 และควรให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต คิดเป็นร้อยละ 17.7

ข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนเพียง 400 คน ซึ่งอาจจะใช้เป็นตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมดในกรุงเทพมหานครไม่ได้ อาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้าง
2. ควรมีการวิจัยอิทธิพลทางจริยธรรมของเยาวชนในระดับอื่น ๆ อีก เช่น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออุดมศึกษา ฯลฯ เพื่อจะได้ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้น ซึ่งอาจมีผลต่ออิทธิพลทางจริยธรรมอีกด้วย เพื่อให้ผลของการวิจัยสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น
3. ควรมีการวิจัยในเรื่องจริยธรรมที่ได้รับจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ อีก เพราะจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ตามพฤติกรรมของตัวละครที่กระตุ้นให้ทำดี และเหตุการณ์ที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน แสดงให้เห็นว่าการสอนจริยธรรมในรูปของละคร เป็นที่คาดหวังได้ว่าจะพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนให้เป็นไปทางที่พึงปรารถนาได้
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและเอกชนที่รับผิดชอบงานทางด้านโทรทัศน์โดยเฉพาะ ควรจะได้คำนึงถึงเนื้อหาสาระของรายการที่ผลิตขึ้นมาเป็นอันดับแรก เพราะอิทธิพลและผลกระทบต่อเยาวชนนั้น มีความหมายต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง
5. ในการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในครั้งต่อไป ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น